కథానిక :

"పెళ్ళిచేసిచూడు"

పూ. భా.

'కాయ్యా! పండా!'

'అదీ మనమే నిర్ణయించుకోవాలి'

'అంటే?'

అంతా చెపుతాను. కాస్త కాఫీ కాచు. నీళ్ళు తోడు స్నానం చేస్తాను...ఏం బస్సులు, ఏం రైళ్ళు! ఊపిరి తీసుకుందుకైనా అవకాశం లేకపోయింది.

ఏభైఅయిదు సంవత్సరాల జీవితంలోనూ ముప్పైసంవత్సరాలు ఉద్యోగానికి ధార పోసి యీ మధ్యనే రిటైరయాడు గోపాలం పంతులు. చిన్న గుమస్తాగా ప్రవేశించి గజిటెడ్ ఆఫీసరుగా రిటైరయాడంటే అతని సుగుణసంపత్తే అందుకు కారణం అని చెప్పుకోవాలి. పట్టభద్రులు కాకపోయినా గోపాలంపంతులు మేధాసంపత్తినీ, సత్ప్రవర్తననీ మెచ్చి అతనికి ప్రమోషన్ మీద ప్రమోషన్ యిచ్చారు దొరలు. కాని చివర కాలంలో గోపాలంపంతులకి యెప్పుడూ తన పైఅధికారులతో తగాదాలే. అందుకు కారణం అతను కచ్చితమైన మనిషి అవటమే. గోపాలంపంతుల్లో ఉన్న గొప్పతనం ఏమంటే కాలంతోపాటు తనూ మారలేక పోయేవాడు. తన యథార్థవాదం, నిజాయితీత్వం కొన్నాళ్ళవరకూ కాపాడుకువచ్చిన మాట వాస్తవమే కాని, కాలం మారి కట్టుబాట్లు సడలిపోయి ప్రతివాడూ—బంట్రోతు మొదలు అతనికన్న పెద్ద ఆఫీసర్లవరకూ లంచానికి చెయ్యి చాస్తున్న రోజుల్లో గోపాలంపంతులు యథార్థవాదానికీ, నిజాయితీత్వానికీ విలువ లేకపోయింది. అందరిమల్లే ఆత్మను చంపుకుని చెయ్యి చాచలేక పోయాడు. యీ పద్ధతిలో అతను చాలా చేతకానివాడు అని అనిపించుకున్నాడు. తన కళ్ళయెదుట ఉద్యోగాలు సంపాదించుకున్నవాళ్ళూ, తనచేత్తో తనే ఉద్యోగాలు యిచ్చినవాళ్ళూ, తనకన్న తక్కువ హోదాలో ఉన్నవాళ్ళూ మేడలుకట్టిస్తూంటే తను పిత్రార్జితమైన యింటిని గట్టిగా మరమ్మత్తు చేయించుకుందికి కూడా. ఆ కానీ లేకపోయిందంటే గోపాలంపంతులు ఎంత మంచివాడైనా అప్రయోజకుడని మనం అనేస్తాం.

తన పైఅధికారిని పనితోటే సంతృప్తి పరచగలిగేవాడే గాని డబ్బు ఖర్చు పెట్టలేకపోయేవాడు. అది లోభత్వంచేత కాదు. తనతోపాటు నలుగురైదుగురు భోజనానికి లేస్తేనేగాని లేవని గోపాలం పంతుల్ని లోభి అని ఎలా అనగలం. కాని డబ్బు కావలసిన అధికారులకు గోపాలం పంతులు ఎంతపని చేస్తేమాత్రం ఏం లాభం యీ రకమైన లాంఛనాలు నిర్వర్తించ పోవడంవల్ల అధికారులందరిదగ్గరా చెడ్డ అంపోయాడు.

'యిలా అయితే ఎలా గోపాలం? నాలు[illegible] పైసాలు నువ్వూ ఎలాగో సంపాదించి ఖర్చు[illegible] పెడుతూండాలి గాని అందరిదగ్గరా చె[illegible] అయిపోతే ఎలా?' అనేవాడు శాస్త్రి గోపాలంపంతులుతో.

'యీ కాకుల్ని కొట్టి గెద్దలకి వే[illegible] పద్ధతి నాకు నచ్చదు శాస్త్రీ. నువ్వైనా

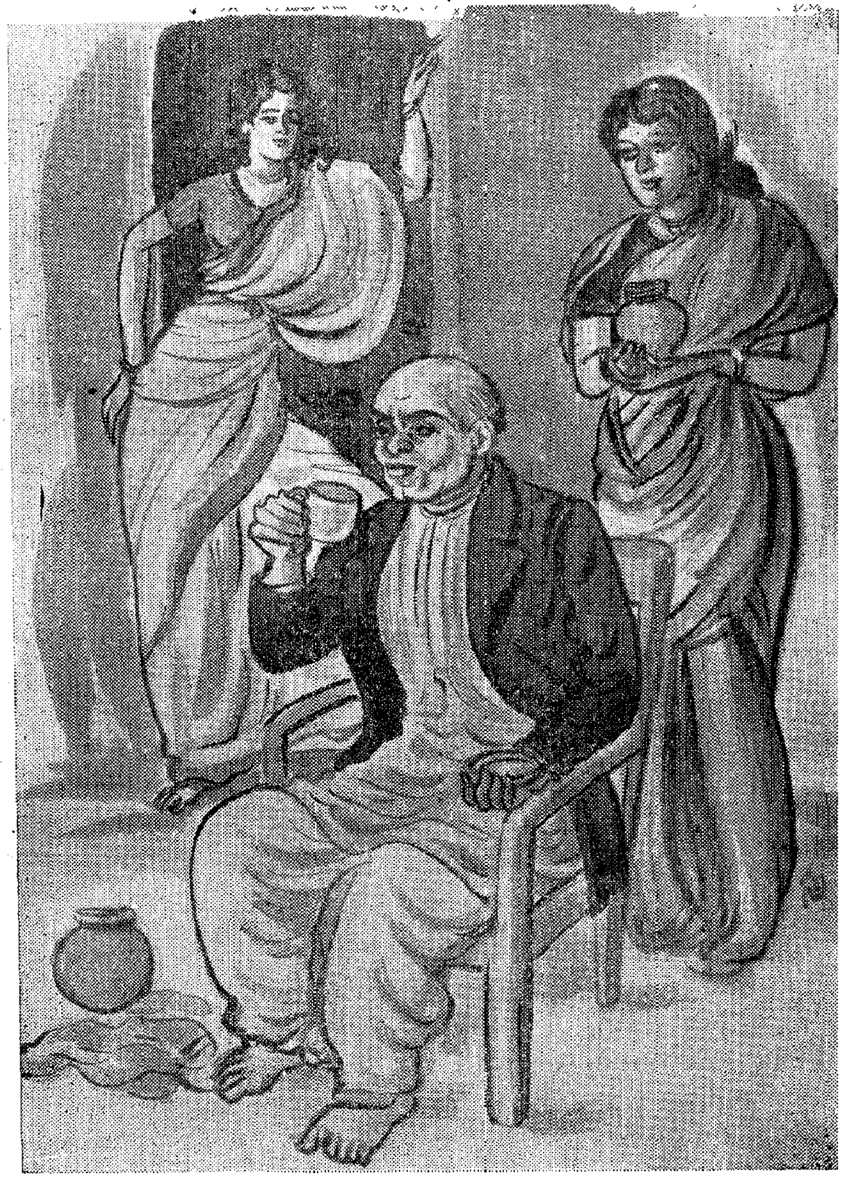

చెప్పుగాని' అనేవాడు గోపాలంపంతులు.

చివరకి గోపాలంపంతులుమీద ఒక్కొక్కడు ఒక ఆయుధం ప్రయోగించే వెళ్ళేవాడు.

అతని ఉద్యోగజీవితం పూర్తయింది. యిప్పుడు తన ఏకైకపుత్రికకు వివాహం చెయ్యవలసివచ్చింది. తగిన వరుడుకోసం అన్వేషిస్తున్నాడు.

ప్రావిడెంటుఫండూ, కంపెనీల్లో భీమా చేసిన సొమ్మూ అంతా పదివేలవరకూ వచ్చాయి గోపాలంపంతులికి. ఒక్కగానొక్క కూతురు కాబట్టి తగిన వరుడికివ్వాలని గోపాలంపంతులుఅభిలాష. కాని తనకి యిష్టపడ్డవాళ్ళంతా తన ఆస్తికి పైగా కట్నాలడుగుతున్నారు. యీ పరిస్థితుల్లో మనస్సు కష్టపడినప్పుడు అనుకునేవాడు 'తాను నిజంగా అప్రయోజకుణ్నే'నని.

'నీళ్లు తోడేను రండి' అని కేకవేసింది భార్య.

స్నానం చేసి కాఫీ త్రాగి కూర్చున్నాడు.

'అయితే యింతకీ ఏమైనట్లు'? అంది భార్య.

'ఏమైనట్టు. యిది తప్పితే మనం యిక వివాహం చెయ్యలేం. అక్షరజ్ఞానం లేని వాడికైనా యీ రోజుల్లో కట్నం కావాలి. కాలం అలా ఉంది. ఉద్యోగం చేస్తున్నవాళ్లు కాలానికి కళ్లెం వేశాను గాని యిప్పుడు లాభం లేదు. పెద్ద కట్నాలు యివ్వకుండా సంబంధం చెయ్యలే.'

'ఆ రోజుల్లో నలుగురిమల్లే నాలుగు పైసాలు సంపాదిస్తే యిప్పుడు పని కొచ్చేవా?'

'ఆ మాటలు మాను'

'నా కెందుకు—అయినా చేతులు కాలిపోయినతరువాత!'

'ఐదువేలు కట్నం, మిగతా లాంఛనాలూ, ఉభయకర్చులూ'

'అబ్బా!'

'మరేం చేస్తాం?'

'నాకు పెళ్ళొద్దు నాన్నగారూ! పురుషుల్లో ఉన్న అహంకారశక్తుల్ని దుళ్ళకొట్టేవరకూ పెళ్ళిచేసుకోను.' అంది అప్పుడే కాలేజీనుంచి వచ్చిన కూతురు.

'నీ కింకా చిన్నతనం పోలేదమ్మాయి'

'చిన్నతనం అంటారేమిటి నాన్నగారు! పురుషులు స్త్రీలమీద కత్తు సాధిస్తూంటే మేం ప్రతీకారం చూపొద్దూ?'

'ఆ కత్తు మీమీద కాదమ్మాయ్; మామీదే. పురుషులమీద పురుషులు.'

'అది మానించేగా?'

'నిజమే కాని బాధ్యత మాదేగా?'

'ఆ బాధ్యతనుంచే యికనుంచి మీరు తప్పుకోవాలి'

'ఎంత తేలిగ్గా అనేశావ్ అమ్మాయ్!'

'కాలం మారుతోంది నాన్నగారు. దేశ పరిస్థితుల్ని చూస్తూంటే స్వల్పభవిష్యత్తులోనే స్త్రీలకికూడా పురుషులతో సమానమైన ప్రతిపత్తి వచ్చేటట్టుంది. అన్నివిషయాల్లోనూ స్త్రీలుకూడా ప్రధానపాత్ర వహించవలసిఉంటుంది. ఇది చాలా అవసరంకూడా.'

'నీ పుణ్యం ఉంటుంది; యిలాటి ఉపన్యాసాలకి స్వస్తి చెప్పు. నలుగురూ వింటే పెంకిపిల్ల అంటారు.'

'యథార్థం చెపితే యింతే నాన్నగారు'

'నిజం. నేను యథార్థవాదినయే.నిర్భాగ్యుణ్ణయాను.'

'పోనీ ఒకటి ఆలోచించండి నాన్నగారు. స్త్రీలకి పెళ్ళి ఎంత అవసరమో పురుషులకీ అంతే కద? అలాంటప్పుడు ఆడపిల్లలు కలవాళ్ళంతా కొన్నాళ్ళపాటు ఓపికపడితే కట్నాల అవసరం లేకుండానే అల్లుళ్లు దొరకవచ్చు.'

'పురుషులు ఎన్నాళ్లు వివాహం కాకుండా ఉన్నా పరవాలేదు గాని, యుక్తవయస్సులో ఉన్న స్త్రీకి వివాహం చెయ్యకపోతే లోకం విరుచుకుపడుతుంది.'

'స్త్రీలు కట్టుదిట్టంలో ఉన్నన్నాళ్లు లోకం యెంత విరుచుకుపడితేనేం? మూఢవిశ్వాసాలతోనే మనం మాసిపోతున్నాం.'

'అంతకంతకి మీ చదువులన్నీ ప్రయోజనశూన్యమైన హేతువాదానికి దారితీస్తున్నట్టున్నాయి'

'ఏమిటమ్మాయి ఆ వాదన? ఎవరైనా వింటే నవ్వుతారు. వెళ్ళి కాఫీ తాగు, వంటింట్లో మూతపెట్టాను.' అని గదమాయించింది తల్లి.

'పెళ్ళయేవరకూ యిలాగే కబుర్లు చెపుతారు. కాపురం చేస్తూంటే మనం జ్ఞాపకమే రాం...ఏం తల్లీ!' అన్నాడు గోపాలంపంతులు.

రూపసియైన అవదోయే భర్తను చూసేసరికి గోపాలం పంతులుకూతురు తన ఉపన్యాసాన్నంతా మరిచిపోయింది. యౌవనం అలాంటిది.

వివాహం సలక్షణంగా జరిగింది. అందరు బంధువులూ వెళ్లిపోయారు. కుమార్తెను కూడా అత్తవారింటికి పంపేశాడు.

ఒక రోజున యిల్లంతా కలయచూసుకున్నాడు గోపాలంపంతులు. మరమ్మత్తు కోసం యిల్లు హెచ్చరిస్తోంది. ఉన్న డబ్బంతా వివాహానికి కర్చయింది. వెర్రివాడల్లే యిల్లంతా తిరిగి కుర్చీలో కూర్చున్నాడు.

తోటి ఉద్యోగులందరికీ పెన్షన్ కాక యిల్లు, భూములూ వగైరాలు మిగిలాయి. అందరికీ వచ్చే పెన్షన్ కాక తన కేమి మిగిలిందా అని ఆలోచించాడు.

మూల నున్న చింకిజోళ్లూ, నిరుపయోగంగా వేలాడుతూన్న టోపీలూ వెక్కిరిస్తున్నట్టుంది గోపాలంపంతులుకి.

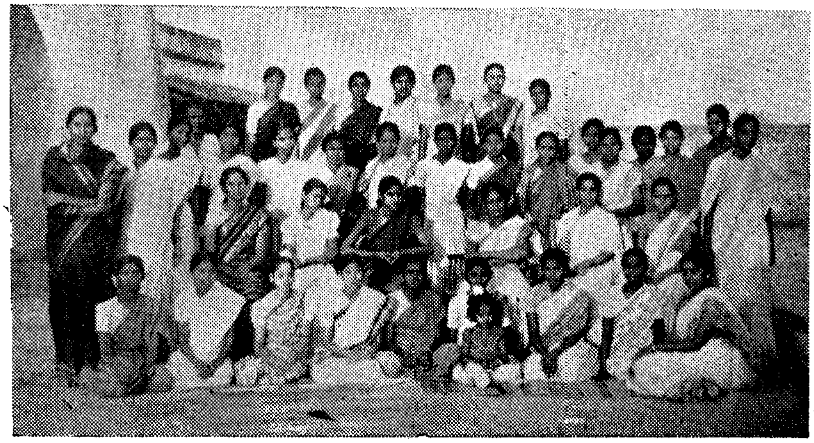

స్త్రీ వయోజన విద్యాకేంద్రం బళ్లారి. సిబ్బంది, విద్యార్థినులు.